

Špalíček znovu do kin

Filmová restaurátorka Národního filmového archivu **Tereza Frodlová** referuje o **Špalíčku Jiřího Trnky**, který se v digitálně restaurované formě dostává do kin.

Produkční historie Špalíčku je poměrně komplikovaná.

Je to tak. Špalíček původně nevznikl jako jeden film, ale v průběhu roku 1947 vznikaly jeho samostatné epizody. Tak byly uváděny i na světových festivalech, kde získávaly ceny. Až koncem roku 1947 spojil Jiří Trnka šest epizod dohromady a vznikl celovečerní film. Zatímco v zahraničí měl velký úspěch, v Československu se hrál před polo-prázdnými kiny. Ale získal třeba zlatou medaili na Benátském bienále.

Čeho si vy osobně na filmech Jiřího Trnky nejvíc vážíte?

Jako restaurátorka mám možnost je vidět okénko po okénku a obdivuji tu ohromnou práci, kterou si Jiří Trnka i v tehdejších omezených podmínkách, se všemi limity tehdejší doby, dával. A co všechno i tak dokázal.

Jaká byla úskalí digitální restaurace Špalíčku?

Originální negativy se nedochovaly k úplně celému filmu. Některé podlely stářím a musely být skartovány. Hledali jsme co nejvhodnější materiály ke skenování. A důležité také bylo najít referenční kopii, která nám napověděla, jak mohlo vypadat původní barevné nastavení. Materiál Agfa Agfacolor, který se tehdy používal, měl specifické barevné podání i rozsah. Pokud jsme se chtěli přiblížit původní podobě filmu, museli jsme opatrně nakládat s tím, jak barvy v digitální podobě nastavíme. Navíc materiály, se kterými jsme pracovali, byly opotřebované a na hořlavé podložce.

Jaká bude současná cesta Špalíčku českými kiny?

Premiéra bude v pražském kinu Atlas, pak záleží na kinařích, jak si snímek budou objednávat. Už v tuto chvíli vím o některých objednávkách, například z pražské Městské knihovny nebo z Brna.

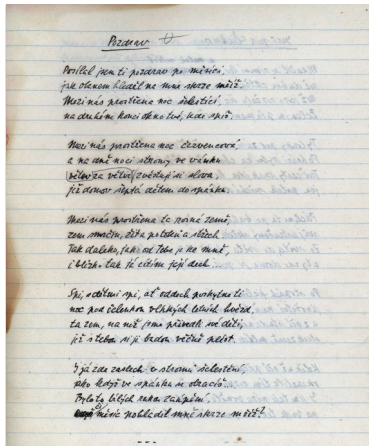
■ (top)

Zázračně zachráněný sešit

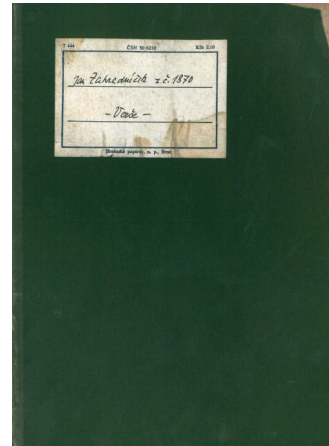
Pod názvem **Jan Zahradníček – Verše** se nedávno dostala ke čtenářům výpravná kniha, která nabízí zájemcům nejen faksimili Zahradníčkova vězeňského deníku, ale také neuvěřitelný příběh – jako z Dumavových románů.

Básník Jan Zahradníček se v roce 1951 stal obětí vykonstruovaného procesu s takzvanou Zelenou internacionálou a v československých kriminálech si oseděl devět let. V první půli věznění psal své básně tajně na přinesené útržky papíru, které pak dozorce Václav Sisel vynášel ven z vězení, aby je následně zakopal na zahradě a znovu vykopal až v roce 1968.

V roce 1956 potkala Zahradníčkovu rodinu velká tragédie: jeho dcery se otrávil houbami a po krátké léčbě v nemocnici zemřely. Zahradníček byl propuštěn na pohřeb a navzdory příslibům byl poté opět uvězněn. V této druhé fázi svého věznění požádal velitele věznice o přidělení sešitu k literární tvorbě. Ten mu vyhověl – s podmínkou, že sešit bude jednou měsíčně kontrolovat. Notes v černých deskách mu zůstal i po stěhování do slovenského Leopoldova.

Rukopis Zahradníčkovy básně Pozdrav

Sešit plný básní měl být skartován

V roce 1960 byl básník propuštěn na amnestii, sešit však musel nechat – společně s jinými osobními věcmi – ve věznici. Verše tak musel po návratu do Uhřetína prachně rekonstruovat z paměti. Když v říjnu téhož roku zemřel, pokoušela se vdova dvakrát žádat o vrácení sešitu; správa věznice jí však sdělila, že sešit byl skartován.

Bylo to však jinak: zaměstnanci věznice, jehož jméno dnes už nezjiz-

time, bylo asi líto sešit plný básní vyhodit, a tak jej vyňal z krabice na skartaci a uložil jej mezi spisy. Tam byl nalezen až v devadesátých letech – a teprve v roce 2016 se dostal do rukou literárního vědce Jana Wiendla, který se Zahradníčkovým synem Janem Jakubem a ředitelem Moravské zemské knihovny Tomášem Kubíčkem připravil takzvaný Leopoldovský deník k tisku.

■ Přemysl Hnilička, publicista

ZPĚVNÍK JANA BURIANA (324)

Neodvysílaný Vladimír Mišík

Jan Burian
písníkář

S tvorbou a hlasem Vladimíra Mišíka jsem se seznámil až v polovině sedmdesátých let. Zpětně jsem si vyhledával jeho nahrávky se skupinou Blue Effect nebo legendární *Kuře v hodinkách* s texty, které pro jeho kapelu napsal tehdy už „národním umělec“ Josef Kainar. Poprvé jsem Mišíkovo Etc... uslyšel hrát v klubu v Čáslavské ulici, ještě s nezapomenutelným baskytaristou Vladimírem Padrůnkem, a asi rok poté se mi jako redaktoru hudebního měsíčníku Melodie dostal do ruky singl (pro nepamětníky – malá vinylová destička s jednou písníčkou na každé straně) s Mišíkovými hity *Střihali dohola malého chlapečka* a *Kde je můj stůl*. Udělal jsem bez váhání maximum kritických hvězdiček – pět. V době, kdy se v rádiu nesměly hrát ani hravé poetické písně Suchého a Šlitra, Mišík zpíval: *Milovali se, jen když se měli rá-*

di, kávu pili, když jim bylo černo... byli nezaručení, ale též neodvysílaní... Byl to hlas z jiného – normálního, nezdeformovaného, nezideologizovaného a také nekomercializovaného – světa, a tak to u Vladimíra zůstalo až dodnes. Na více než dvacetileté albech, která jsem od něj od té doby poslouchal, nenajdete jediné slovo, jemuž byste nemohli věřit.

Naopak, když si tento věčný kluk z Letné vzal do úst verše už zmíněného skvělého básníka, jehož dvojtvárnost jako předsedy normalizačního svazu spisovatelů byla do očí bijící a pro řadu lidí nesnesitelná, způsobila Mišíkova interpretace nejlepší Kainarových básní něco podobného, jako když proženete pračkou špinavé prádlo. Z Kainara se Mišíkovým prostřednictvím málem stal bard mladé generace a pro mě je dodnes trochu nesnesitelným příkladem toho, že jsou případy, kdy i nedobrý charakter může stvořit úchvatné umělecké dílo. Když Vladimír zazpíval: *Jestli jsme vymknutí, my nebolíme jiný. Pojd, špatný drahoušku, jdem dále bolet Sebe*, byla to *pravda, samá pravda... A poslechněte si to – je to pravda dodnes.*

Velké štěstí měl můj bývalý písničkářský kolega Jiří Dědeček, jehož

básni se Vladimír nejprve neplánovaně a pak už zcela záměrně zmocňoval a zhudebňoval si je. Dědečkovy texty v Mišíkových ústech znějí, jako by je psali dohromady: *Dobrá ráno, kdo mě to budí, je to zrzeka s propadlou hrudí, dobrá ráno, červená dáva, noc to namíchala, den zas rozdává...*

Mišík je mezi rockery a možná i písničkáři ten nejlepší dramaturg. Je interpretem, který dokázal sám napsat i pár skvělých textů (třeba *Jednohubky*), ale už počínaje hymnou pražských nepřizpůsobivých budou *Špejchar blues* (zpívá se: *Vypil jsem víc, než můj nohy snesou*) od antikváře a bohéma Ivana Wünsche dokázal neomylně sáhnout po textech ve svém okolí a objevit pro naši generaci třeba Václava Hraběte a jeho *Lásku jako večernici*.

Po listopadu 1989 byl, dokud to bylo zapotřebí, i poslancem České národní rady za Občanské fórum – bez následků. Bez zvláštního gesta a zcela logicky odmítl nedávno převzít za svou práci ocenění od Miloše Zemana. Ve svých sedmdesátých letech už dávno není *nezaručeným*, je naopak zárukou kulturnosti a vkusu, zato však ještě pořád zůstává *neodvysílaným*. Co si může člověk ve zralém věku přát víc?